

Uppföljning avseende Polismyndighetens tillämpning av bestämmelserna om längsta tid för behandling av personuppgifter i det internationella registret

1. Sammanfattning

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden (nämnden) har tidigare granskat Polismyndighetens tillämpning av bestämmelserna om längsta tid för behandling i det internationella registret. Granskningen, som avslutades 2019, visade bl.a. att hälften av de granskade ärendena borde ha avslutats och att de flesta av dessa borde ha upphört att behandlas i registret. Nämnden riktade kritik mot Polismyndigheten och uppmanade samtidigt myndigheten att se över sina rutiner för att avsluta internationella ärenden. Nämnden såg positivt på att Polismyndigheten hade infört påminnelser för fler typer av ärenden än tidigare men ansåg att tidsintervallet för dessa borde anpassas till typen av ärende för att minska risken för att ärenden behandlas under för lång tid.

I januari 2025 inleddes denna uppföljande granskning. Nämnden konstaterar att Polismyndigheten har vidtagit flera åtgärder med anledning av de brister som nämnden tidigare uppmärksammat, men att det bl.a. kvarstår att slutföra arbetet med att införa anpassade tidsintervall för påminnelser.

Under granskningen har vidare framkommit att det under en lång tidsperiod funnits ett tekniskt fel som inneburit att påminnelser inte har skickats ut i ett stort antal ärenden. Även om felet är åtgärdat återstår ett omfattande registervårdsarbete. Polismyndigheten anmodas att senast den 30 juni 2026 till nämnden redovisa en lägesbild av den pågående registervårdsinsatsen och att inom samma tid lämna en redogörelse för myndighetens arbete med att differentiera tiden för påminnelser.

2. Bakgrund

2.1. Det internationella registret

Polismyndigheten har inom ramen för det internationella polisiära samarbetet bl.a. till uppgift att förmedla kontakter mellan svensk polis och utländska polismyndigheter eller andra organisationer på brottsbekämpningens område. I syfte att underlätta handläggningen av sådana internationella ärenden av olika slag får Polismyndigheten behandla personuppgifter i ett särskilt internationellt register. Det internationella registret (it-systemet DAR-IE) är omfattande och innehåller flera hundratusen ärenden.

Drygt hälften av det internationella registrets behöriga användare, som uppgår till nästan 200 personer, arbetar vid SPOC (Single Point of Operational Contact). SPOC är Polismyndighetens nationella kontaktpunkt för internationella operativa kontakter med andra länder genom bl.a. Europol-, Interpol- och Schengensamarbetet samt genom utstationerade sambandsmän. Syftet med SPOC är att samla de internationella kommunikationskanalerna på ett ställe för att effektivisera informationsutbytet. Genom SPOC har svenska brottsbekämpande myndigheter tillgång till kommunikationskanaler med andra länders brottsbekämpande myndigheter dygnet runt.

SPOC tillhör den internationella sektionen, som i sin tur ligger under Polismyndighetens internationella enhet. Internationella enheten tillhör Nationella operativa avdelningen.

2.2. Nämndens tidigare granskning och nu aktuell uppföljning

Nämnden har tidigare granskat Polismyndighetens tillämpning av bestämmelserna om längsta tid för behandling av personuppgifter i det internationella registret. Granskningen, som avslutades 2019, visade på brister i vissa avseenden.¹

Bristerna bestod i att personuppgifter hade behandlats under för lång tid i registret på grund av att ärenden inte avslutats i tid. Nämndens granskning visade att hälften av de granskade ärendena borde ha avslutats och att de flesta av dessa också borde ha upphört att behandlas i registret. Vid granskningen uppgav Polismyndigheten att ett stort registervårdsarbete hade påbörjats i syfte att gå igenom samtliga aktiva ärenden för att i varje enskilt fall bedöma om de kunde avslutas eller inte. Nämnden ansåg att detta arbete borde prio-

¹ Se nämndens uttalande den 11 september 2019 "Polismyndighetens tillämpning av bestämmelserna om längsta tid för behandling av personuppgifter i det internationella registret" (dnr 117-2018).

riteras. Vidare uppmärksammades att handläggare inte avslutade ärenden, trots att något ytterligare informationsutbyte inte förväntades. Polismyndigheten uppmanades därför att undersöka orsakerna till detta samt se över den grundutbildning avseende registret som tillhandahålls de anställda. Inom ramen för en sådan översyn ansåg nämnden att Polismyndigheten behövde överväga vilka förändringar i rutiner och stöd till handläggarna som det fanns behov av, för att komma till rätta med problematiken. Ett arbete med att upprätta skriftliga rutiner för samtliga ärendetyper, för att säkerställa enhetlighet när ett ärende ska avslutas, pågick vid tiden för nämndens granskning. Nämnden var vidare positiv till att Polismyndigheten hade infört automatiska påminnelser om att avsluta ärenden (s.k. ad acta-påminnelser) för fler ärendetyper än tidigare, men ansåg att tidsintervallet borde anpassas till typen av ärende för att minska risken för att ärenden behandlas under för lång tid.

Det var bl.a. mot den bakgrunden som nämnden den 22 januari 2025 beslutade att inleda en granskning för att följa upp och kontrollera om Polismyndighetens behandling av personuppgifter i det internationella registret är förenlig med bestämmelserna om längsta tid för behandling i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område (polisens brottsdatalog).

3. Rättsliga utgångspunkter

För det internationella registret gäller särskilda bestämmelser i polisens brottsdatalog. Utöver de generella bestämmelserna i 1 och 2 kap. gäller 5 kap. 21 och 22 §§ vid behandling av personuppgifter i det internationella registret. Brottsdatalogen (2018:1177) gäller också, men är subsidiär till annan lagstiftning. Det innebär att de bestämmelser i polisens brottsdatalog som avviker från brottsdatalogen gäller i stället för bestämmelserna i brottsdatalogen.

Personuppgifter i registret får behandlas om det behövs för handläggningen av ärenden som rör internationellt polisiärt samarbete eller internationellt straffrättsligt samarbete (5 kap. 21 § första stycket polisens brottsdatalog). Uppgifter om dödsfall, olyckshändelser eller andra liknande händelser i utlandet får också behandlas i det internationella registret, om ärendet rör en fråga som ska handläggas av Polismyndigheten (5 kap. 21 § andra stycket).

Av 5 kap. 22 § första stycket följer att personuppgifter i det internationella registret inte får behandlas längre än tre år efter utgången av det kalenderår då ärendet som uppgifterna behandlades i avslutades. I andra stycket i samma paragraf finns ett undantag som möjliggör en längre behandlingstid för vissa personuppgifter. Huvudregeln i 2 kap. 17 § första stycket brottsdatalogen, att personuppgifter inte får behandlas under längre tid än vad som är nödvändigt

med hänsyn till ändamålet med behandlingen, gäller även för det internationella registret.

4. Utredningen

4.1. Genomförande

Polismyndigheten har på nämndens begäran besvarat frågor dels skriftligen, dels muntligen vid ett möte den 24 september 2025 vid vilket Polismyndigheten även förevisade registret. Frågorna har bl.a. avsett vilka åtgärder som Polismyndigheten har vidtagit efter nämndens tidigare uttalande för att säkerställa att personuppgifter i det internationella registret inte behandlas längre än vad som föreskrivs. Polismyndigheten har även gett in vissa handlingar.

4.2. Polismyndighetens svar

4.2.1 Utbildning för att säkerställa att ärenden avslutas och upphör att behandlas

Grundutbildningen för ny personal har förändrats och information om hur och när ärenden ska avslutas ingår nu i ett tidigt skede av utbildningen. Genom förändringen säkerställs att handläggare som ska arbeta i det internationella registret redan från början förstår vikten av att inte behandla personuppgifter för länge. Grundutbildningen pågår under fyra månader och innehåller både teoretiska och praktiska moment. Det har även tagits fram skriftliga rutiner för vissa operativa ärenden som innehåller information om hur ärenden ska avslutas. Dessa rutiner introduceras för handläggarna redan under grundutbildningen.

För att säkerställa att rutiner och det som lärs ut under utbildningar efterlevs påminns handläggarna löpande om vikten av att avsluta ärenden i tid vid t.ex. gruppmöten och i veckobrev.

Alla som anställs vid SPOC genomgår även en utbildning i dataskydd. Utbildningens delar består av dataskyddsregelverket och principerna i förhållande till internationella enhetens verksamhet, överföring av personuppgifter till tredje land samt dataskydd inom Interpolsamarbetet. Under utbildningen informeras deltagarna särskilt om vilka regler som gäller för det internationella registret. Vikten av att avsluta ärenden och lägga dem ad acta i systemet understryks för att säkerställa att personuppgifter inte behandlas under längre tid än vad som är nödvändigt.

4.2.2 Rutiner för att säkerställa att ärenden avslutas och upphör att behandlas

Det finns en övergripande rutin för arbetet i det internationella registret som innehåller ett avsnitt om ad acta-läggning. Den övergripande rutinen är tillämplig på samtliga ärenden som hanteras i det internationella registret. Av den övergripande rutinen framgår att ett ärende som är avslutat ska läggas ad acta, i normalfallet med en gallringstid på tre år. För vissa ärendetyper tillämpas andra gallringstider.

För tre olika ärendetyper finns det ett antal mer specifika handläggningsrutiner som bl.a. handlar om hur och när ärenden ska avslutas. Exempelvis finns det tio särskilda rutiner för Schengenärenden. För övriga ärendetyper finns ingen särskild rutin utan det är den övergripande rutinen som är tillämplig. Rutinerna används dagligen av handläggarna. Det bedöms inte praktiskt genomförbart att upprätta rutiner för samtliga ärendetyper då bedömningen om ett ärende ska avslutas innefattar operativa överväganden i det enskilda fallet. I de fall och i de situationer sådana rutiner är möjliga så har rutiner införts.

4.2.3 Funktion för ad acta-påminnelser

Om ett ärende har varit orört i ett och ett halvt år kontrollerar systemet automatiskt om en ad acta-påminnelse ska skapas. För Schengenärenden tillämpas en särskild rutin för hur sådana påminnelser skapas.

Om ärendet är fördelat på en aktiv handläggare skickas en påminnelse till den aktiva användaren. Om ärendet är fördelat på en passiv handläggare (en handläggare som för närvarande inte är behörig att använda systemet) eller tillhör en funktionstillhörighet, som t.ex. "Beredning", skickas en påminnelse till en gemensam inkorg.

När den nya ärendetypen "Sienaärenden" (SIE-ärende) skapades anpassades även ad acta-funktionen till den nya ärendetypen. För sådana ärenden skapas en påminnelse sex månader efter det att något i ärendet senast ändrats.

Polismyndigheten har påbörjat arbetet med att differentiera påminnelserna utifrån ärendetyp. En bedömning av vilket tidsintervall som är lämpligt för respektive ärendetyp har gjorts och för samtliga ärendetyper kommer intervallet att sänkas från det ursprungliga på ett och ett halvt år. Förhoppningen är att arbetet kan avslutas under första halvåret 2026.

Eftersom arbetet med att utveckla ett nytt, modernare it-system har påbörjats är Polismyndighetens utgångspunkt att inte genomföra nya utvecklingar i det gamla systemet utöver det som är absolut nödvändigt. Det finns därför ingen avsikt att anpassa funktionen för påminnelser på ett sätt så att handläggare manuellt kan lägga in önskat tidsintervall för påminnelser. Dessutom är Polis-

myndighetens uppfattning att behovet av en manuell hantering för påminnelser är litet. Om handläggaren inte förväntar sig något svar i ett ärende ska ärendet avslutas på en gång. På så sätt undviker handläggaren att hantera en påminnelse i framtiden. Därutöver finns det redan idag en funktion som gör det möjligt att lägga bevakningar i ärenden. Funktionen används framförallt i operativt syfte men kan även användas som en påminnelse om att avsluta ärenden. Om behov uppstår av att skicka en påminnelse tidigare än förvalt intervall kan således bevakningsfunktionen användas.

4.2.4 Registervårdsarbete

Den registervårdsinsats som pågick vid nämndens tidigare granskning slutfördes 2019 och gjordes i syfte att hantera de ärenden som inte omfattades av ad acta-påminnelserna.

För närvarande pågår en registervårdsinsats i internationella registret i syfte att avsluta och i förekommande fall gallra ärenden där ad acta-påminnelser inte har skickats i tid. Det uppdagades under 2023 att påminnelser, på grund av ett tekniskt problem, inte hade skickats i ett antal ärenden. Anledningen till att myndigheten vidtagit åtgärder först under 2025 beror på att andra åtgärder prioriterades högre. Polismyndighetens uppfattning är att det tekniska problemet funnits sedan funktionen med påminnelser infördes, vilket var omkring 2006.

Det tekniska problemet har nu åtgärdats. Utöver de förbättringar som gjorts i systemet görs även manuella kontroller för att säkerställa att påminnelsefunktionen fungerar korrekt. Efter den 20 maj 2025 skickas påminnelser om att avsluta ett ärende till användarna även för de kvarvarande ärenden som drabbats av problemen. Åtgärden kommer att generera en större mängd påminnelser än normalt och resurser för att hantera det har avsatts för att så snart som möjligt avsluta samtliga ärenden där det är påkallat.

Polismyndigheten uppskattar att det rör sig om ca 19 700 ärenden där påminnelser inte har skickats ut. Antal ärenden som ännu inte fått påminnelser uppgick den 2 december 2025 till ca 10 700.

4.2.5 Andra åtgärder som vidtagits med anledning av nämndens tidigare uttalande m.m.

I slutet av maj 2025 uppdaterades systemet med en text med information om lagringstider för de olika ärendena. Även de interna handläggningsrutinerna har uppdaterats för att säkerställa att informationen är korrekt och att personalen är informerad. I övrigt anser Polismyndigheten att vidtagna åtgärder är tillräckliga för att komma till rätta med de brister som nämnden påpekat.

Funktionen med ad acta-påminnelser för samtliga ärenden förebygger att bristerna uppkommer igen. Samtliga tekniska problem med påminnelserna har åtgärdats och utöver de förbättringar som gjorts i systemet görs även manuella kontroller för att säkerställa att påminnelsefunktionen fungerar korrekt. Polismyndigheten bedömer därför risken för att en liknande incident uppstår i framtiden som mycket låg.

Polismyndighetens uppfattning är därmed att nämndens påpekade brister sannolikt inte kommer att uppstå igen. Det pågår vidare ett arbete med att ta fram ett nytt ärendehanteringssystem som successivt ska ersätta det nuvarande systemet. En fördel med det nya systemet är att en stor del av de åtgärder som idag behöver göras manuellt i stället kommer att ske automatiskt. Vissa delar av det nya systemet har redan driftsatts. Utvecklingen kommer att pågå under ett antal år och ärendetyper kommer successivt att flyttas över och anpassningar att göras.

5. Nämndens bedömning

Nämnden konstaterar att Polismyndigheten har vidtagit flera åtgärder med anledning av de brister som uppmärksammades vid nämndens tidigare granskning. Polismyndigheten har, i enlighet med nämndens synpunkter, dels förändrat grundutbildningen avseende registret som tillhandahålls anställda, dels sett över och tagit fram ytterligare rutiner för hur och när ärenden ska avslutas. Det har även framkommit att personalen löpande inom olika forum påminns om vikten av att avsluta ärenden i tid. Dessa åtgärder bedömer nämnden som viktiga för att komma till rätta med problemet att handläggare, trots att förutsättningar förelåg, inte avslutade ärenden vilket medförde att ärenden därmed inte heller åsattes en tidsfrist för längsta behandling.

När det gäller funktionen för påminnelser kan konstateras att Polismyndigheten har inlett arbetet med att anpassa tidsintervallet för påminnelser utifrån ärendetyp, och att myndigheten har för avsikt att slutföra arbetet under första halvåret av 2026. Som nämnden påtalade vid sin tidigare granskning bör ärenden som generellt har en kort handläggningstid ha tätare intervall för påminnelser än ett och ett halvt år. Även om Polismyndigheten dröjt med it- och verksamhetsutveckling i det här avseendet är det ett steg i rätt riktning att nödvändiga åtgärder nu vidtas.

Granskningen har vidare visat att det funnits ett tekniskt fel som påverkat funktionen för utskick av påminnelser. Enligt nämndens uppfattning är det anmärkningsvärt att felet funnits sedan funktionen med påminnelser infördes runt 2006, att det upptäcktes först 2023 och att det därefter tog ytterligare ca två år innan Polismyndigheten åtgärdade bristerna. Nämnden ser allvarligt på

detta och förutsätter att Polismyndigheten nu avsätter tillräckliga resurser för att hantera de ärenden som påverkats inom ramen för den särskilda registervårdsinsatsen.

6. Beslut

1. Polismyndigheten anmodas att senast den 30 juni 2026 till nämnden redovisa dels resultatet av myndighetens arbete med att differentiera tiden för påminnelser, dels en lägesbild av den pågående registervårdsinsatsen.
2. Med detta beslut avslutas ärendet.

På Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens vägnar

Gunnel Lindberg

I avgörandet har deltagit: Gunnel Lindberg (ordförande), Eva Melander Tell, Anti Avsan, Charlotta Bjälkebring Carlsson, Anna Ekström, Jon Karlfeldt och Per Schöldberg (enhälligt).

Föredragande: Isabelle Benfalk

Expedition till:

Polismyndigheten

För kännedom till:

Integritetsskyddsmyndigheten